

KNIHOVNY.CZ

Roadmap CPK a přínos projektu pro uživatele a knihovny

Bohdana Stoklasová

koordinátorka projektu a vedoucí PS pro centrální portál

stoklasova@knihovny.cz

Obsah

- **Hlavní cíle CPK**
- **Subsystemy CPK**
- **Hlavní dokumenty CPK jako roadmap (plán) projektu do listopadu 2014**
- **Silné a slabé stránky, otazníky – pohled pracovních skupin**
- **Silné a slabé stránky – pohled SDRUK a Rady CPK**
- **Závěry Rady CPK a úprava plánu**
- **Přínos projektu pro uživatele a knihovny**

Hlavní cíle CPK

Hlavní cíl

Centrální portál českých knihoven KNIHOVNY.CZ (CPK) umožní klientům získat požadované dokumenty v tradiční tištěné nebo digitální podobě a pohotové a komplexní informace kdykoli, odkudkoli a kdekoli.

Situace dnes – bez CPK

Uživatelé dnes

- prohledávají katalogy a informační zdroje knihoven v různých rozhraních,
- nemají možnost najít dostupné informační zdroje vzhledem k jejich roztržitosti
- dojíždějí kvůli dokumentům a různé administrativě do mnohdy vzdálených knihoven
- registrují se ve všech knihovnách, jejichž služby využívají
- platí za služby různým způsobem a většinou osobně
- nevědí, co všechno jim mohou knihovny nabídnout, protože neexistuje jedno společné místo, kde by se to mohli dozvědět.

Služby knihoven a jimi nabízené informační zdroje jsou v dnešní době rozptýlené, a tedy těžko dostupné. Uživatelé žijící ve větších místech jsou zvýhodněni, pro obyvatelé menších obcí a/nebo hendikepované občany je sortiment služeb velmi omezen.

Budoucnost – s CPK

CPK umožní uživatelům

- najít katalogy a informační zdroje různých knihoven na jednom místě
- pracovat se zdroji v jednom uživatelsky přívětivém rozhraní
- provést fyzické ověření identity pouze jedenkrát a dále využívat vybrané služby českých knihoven zapojených do CPK pomocí online registrace (včetně online plateb)
- získat přístup k požadovaným dokumentům přímo z domova, zdarma nebo za přijatelný poplatek, případně na vyhrazených počítačích v budovách knihoven
- zjistit informace o českých knihovnách a jejich službách i akcích přehledně z jednoho místa.

Cílem CPK je zastřešit fondy a služby českých knihoven i informace o nich a nabídnout k nim přehledný a komfortní přístup z jednoho místa. I malá knihovna bude působit jako rozhraní do celého systému českých knihoven a nabídne komplexní služby. Služby knihoven díky CPK přijdou naproti obyvatelům menších obcí a hendikepovaným občanům.

Subsystemy CPK

Specifikace subsystémů CPK

K čemu slouží jednotlivé části portálu

Klient potřebuje	Klient použije část	Funkce použité části
Najít informaci o službách a akcích českých knihoven	Informační část (rozcestník)	Nabídnout informace o systému, službách a akcích českých knihoven v jednoduché a dobře srozumitelné podobě na jednom místě.
Najít a rezervovat si dokument ve své knihovně / svých knihovnách	Náhrada OPACu knihovny	Nabídnout katalogy knihovny/knihoven, kde je klient registrován, zjistit okamžitou dostupnost, rezervovat knihy, zobrazit aktuální seznam výpůjček, stav finančního konta a další činnosti spojené se čtenářským kontem, vše ve stejném rozhraní jako u hledání v širším kontextu všech českých knihoven.
Vyhledat informaci o dokumentech dostupných v dalších českých knihovnách	Vyhledávač	Nabídnout prohledávání metadat, abstraktů, plných textů a dalších informací integrovaných z různých zdrojů do jednoho místa (centrální+lokální index).
Získat plný text nalezeného dokumentu nebo další přidané služby	Linkovací server	Nabídnout přidané služby k nalezenému dokumentu: odkazy na plný text dokumentu, vyhledání v katalozích knihoven, získání citace, elektronické dodání dokumentu, recenzi či dostupnost v internetovém knihkupectví, encyklopedické informace o autorech, související dokumenty na www atd.
Půjčit nalezený dokument, který není k dispozici ve fondu jeho knihovny	Mez knihovní výpůjční služba	Poskytnout klientům dokumenty nebo jejich kopie bez ohledu na místo jejich uložení.

Hlavní dokumenty projektu CPK jako roadmap (plán) projektu

Projektový záměr_verze 4 (úplný)

- **Podrobný dokument (142 s.)**

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-4.0_2014_10_03.docx

- Úvod (návaznost na Koncepti rozvoje knihoven ČR, cíle, přínos projektu)
 - Informační část
 - Vyhledávač
 - Sdílení jednotné uživatelské identity
 - Online platby
 - Interoperabilita
 - Koordinovaný přístup k informačním zdrojům
 - Meziknihovní služba a dodávání dokumentů
 - Organizace a financování
 - Přílohy (knihovny a jejich zapojení do CPK, zdroje zapojené do CPK, JIB a oborové brány, model linkování v CPK, vyhledávání a fasety v lokálním indexu CPK, uživatelské scénáře)
- **Současný stav, milníky – 2015, 2020**
 - **Důležité informace pro potenciální dodavatele technologického řešení pro CPK a zájemce o detailní informace o projektu**

Projektový záměr_verze 4 (light)

- **Zkrácená a zjednodušená verze (26 s.)**

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-4_2014_10_03_light.docx

- Úvod (návaznost na Konceptci rozvoje knihoven ČR, cíle)
 - Očekávání a možný přínos CPK (pohled uživatele – uživatelské scénáře + výsledky průzkumu, pohled knihoven – výsledky průzkumu, pohled zřizovatele – proč podpořit účast zřizovaných knihoven, pohled řešitelského týmu)
 - Subsystémy (části) CPK
 - Možný způsob a harmonogram realizace CPK
- **Základní informace, zdůraznění přínosů, pro ředitele, zřizovatele atd.**

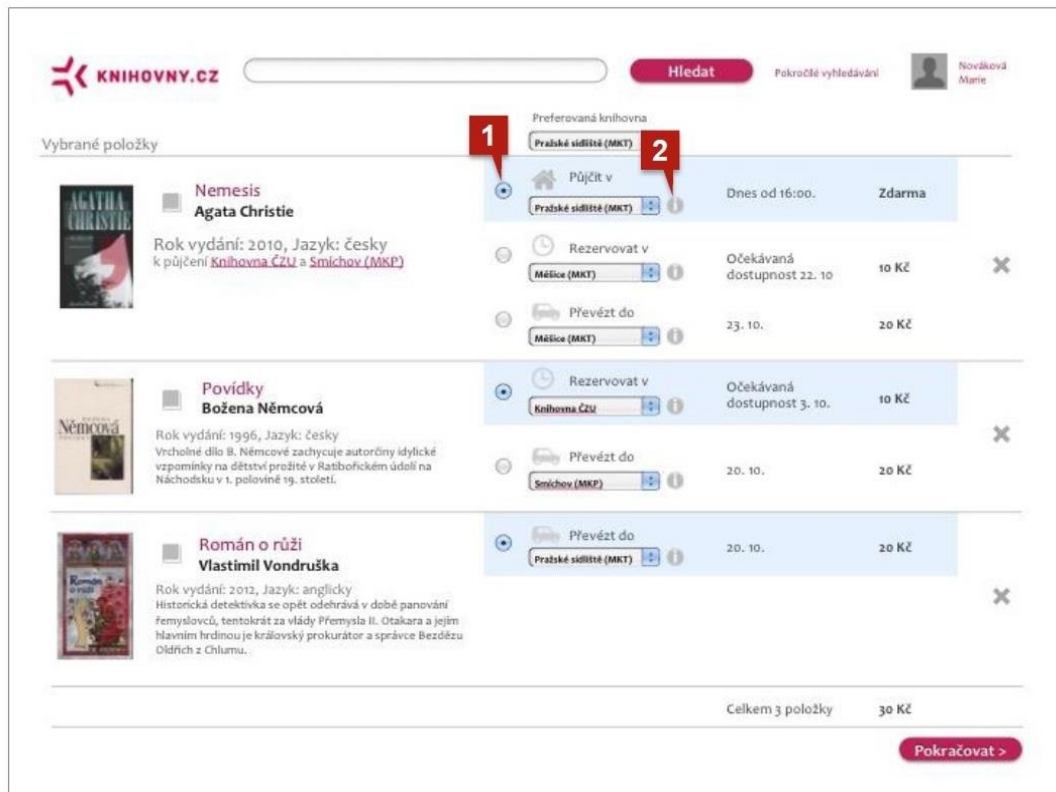
Požadavky na dodavatele

- Odborná část podkladů pro výběrové řízení na dodavatele technologického řešení
- Zveřejněn pouze výtah v rámci RFP II <http://www.knihovny.cz/rfp-ii/informativni-materialy>
- Obsah
 - Základní informace pro dodavatele
 - Úvod (cíle, současný stav bez CPK, budoucnost s CPK)
 - Subsystemy CPK
 - Současný stav a existující projekty
 - Budoucnost
 - Organizační a finanční zajištění
 - Východiska pro stanovení základních mantinelů pro výběrové řízení
 - Informace požadované od dodavatele
 - Základní informace
 - Zkušenosti a reference v oblastech podobných CPK
 - Nabízené produkty
 - Harmonogram
 - Kalkulace ceny
 - Specifikace funkčních požadavků na dodavatele (rozděleno na mandatorní a další požadavky)
 - Další informace a dokumenty
 - Důvěrnost informací
- Požadavek na dodávku formou SaaS
- Snaha o redukci „nesplnitelných“ požadavků (Rada požaduje 13.11.2013 zúžení požadavků)
- Snaha dodržet harmonogram (spuštění pilotního provozu v roce 2015) a „vejít se“ do disponibilních financí

Scénáře

- Výjezdní zasedání Rady CPK 24.-25.6.2014: Požadavek na zařazení **uživatelských scénářů**
- Dobrá cesta – **pohled očima uživatele**, pro nás knihovníky někdy provokativní, nedostatečně odborný, komplikující naše plány (ukázka dále), ale **velmi důležitý**
- 3 scénáře, nutno doplnit další postihující integraci široké škály různých zdrojů v CPK a další plánované funkce CPK, úkol pro rok 2015

9. Vybrané položky

Preferovaná knihovna
Praha sítě (MKT)

1 2

Vybrané položky

Titul	Typ	Knihovna	Termín	Cena
Nemesis Agata Christie Rok vydání: 2010, Jazyk: český k půjčení <i>Knihovna ČZU a Smíchov (MKP)</i>	Půjčit v	Praha sítě (MKT)	Dnes od 16:00.	Zdarma
	Rezervovat v	Mělice (MKT)	Očekávaná dostupnost 22. 10.	10 Kč
	Převést do	Mělice (MKT)	23. 10.	20 Kč
Povídky Božena Němcová Rok vydání: 1996, Jazyk: český Vrcholné dílo B. Němcové zachycuje autorčiny idylické vzpomínky na dětství prožité v Rasbořickém údolí na Náchodsku v 1. polovině 19. století.	Rezervovat v	Knihovna ČZU	Očekávaná dostupnost 3. 10.	10 Kč
	Převést do	Smíchov (MKP)	20. 10.	20 Kč
	Převést do	Praha sítě (MKT)	20. 10.	20 Kč

Celkem 3 položky 30 Kč

[Pokračovat >](#)

1. Výběr způsobu získání položky

Uživatelé jsou u každé z vybraných položek nabídnuty způsoby získání (půjčení, rezervace, převezení a **popřípadě stažení u elektronických zdrojů**). U každé z možností je uvedeno datum, kde bude možné položku mít a cena za získání položky.

Předvybrána je ta možnost, která je pro uživatele pravděpodobně nejvýhodnější.

2. Výběr pobočky

U každé z možností si uživatel může případně vybrat pobočku, kde si bude moci položku vyzvednout. Prioritně jsou zobrazovány pobočky, které jsou označeny uživatelem jako „Moje pobočky“.

Dále jsou uvedeny všechny pobočky knihoven, kde má uživatel členství. Při změně pobočky dojde automaticky k přepočítání termínu doručení a ceny.

Kliknutím na „i“ se uživatel dozví otevírací dobu a adresu pobočky.

Co nás napadlo při prvním pohledu

- Na toto nemáme data
- Na toto nemáme nástroje
- To nikdo neumí

Co nás napadlo při druhém pohledu

- **Uživatelé si to přáli (v rozhovorech prý velmi)**
- **Asi je to důležité**
- **Musíme hledat cestu, jak to udělat (přizpůsobit nástroje, upravit data)**

Rozpory

- Na svém zasedání 13.11.2013 požadovala Rada **zúžení** zadání pro dodavatele technologického řešení CPK
- Na svém zasedání 24.-25.6. požadovala Rada **zapracování scénářů**
- Scénáře prokázaly nutnost **rozšíření** zadání
- PS pracují na základě zadání Rady, ale jak mají postupovat v případě rozporů? **Požadavek na jednoznačné doporučení pro další práci PS na zasedání Rady 5.11.2014**

Silné a slabé stránky, otazníky (pohled pracovních skupin)

Silné stránky

- **5 pracovních skupin (PS pro centrální portál, PS pro informační zdroje, PS pro sdílení identit a online platby, PS pro MVS a DDS, PS pro organizaci a financování) pokrývá všechny zahrnuté oblasti, celkem zapojení 74 expertů, různé zaměření**
- **Rostoucí praktické zkušenosti zapojených knihoven s discovery systémy, indexy a linkováním pomohly upřesnit všechny projektové dokumenty**
- **Výsledek systematické práce několika pracovních skupin: komplexní dokumentace podchycující kvalitně všechny známé oblasti, v nichž se mohli členové PS opřít o praktické zkušenosti**
- **Zahájení prací v oblastech nutných pro každou integraci: interoperabilita, kvalita dat pro vyhledávání (fasety)**

Slabé stránky

- **Nejistota, zda „hotový“ systém a dodávka služby „na klíč“ budou vyhovovat širokému a specifickému záběru CPK – permanentní a neuzavřená diskuse zda tato varianta a doděláním specifik, nebo vlastní vývoj** (RFP I a hlavně RFP II odhalila rizika volby „hotového“ systému – logická snaha prodat hotové a minimalizovat specifika, velká finanční náročnost realizace specifik, která nelze přeprodat a práci musí zaplatit jeden uživatel)
- **Nedostatečná připravenost většiny knihovnických systémů na spolupráci s CPK (interoperabilita)**
- **Nedostatečná připravenost v oblasti lokálních zdrojů (výběr zdrojů pro zapojení, jednání s producenty)**

Silné a slabé stránky, otazníky (pohled SDRUK a Rady CPK)

Silné stránky

- **Stabilizace pracovních skupin – pravidelná jednání i viditelné výsledky**
- **Výsledek systematické práce několika pracovních skupin: komplexní dokumentace, podněty pro jednání Rady**
- **Zahájení prací v oblastech nutných pro každou integraci a přesahujících hranice CPK: interoperabilita, kvalita dat atd., platforma pro širší „systémový“ pohled**
- **Nová (u nás dlouho chybějící) platforma pro identifikaci a řešení průřezových témat**

Slabé stránky

- Přílišné zúžení projektu, soustředění na přípravu „technických“ podkladů pro potenciální dodavatele, ztráta širšího kontextu
- Snaha o rychlý výběr technologického řešení bez ohledu na to, zda jsme připraveni je plně využít (interoperabilita, lokální zdroje atd.) a zda jsme si jisti, že „hotové řešení na klíč“ bude s ohledem na záběr CPK dostatečně flexibilní a dlouhodobě udržitelné
- Nedostatečné zohlednění potřeb uživatelů a zmapování souvisejících systémů a služeb
- Zapojení malého počtu knihoven

Závěry Rady CPK a úprava plánu (roadmap)

ROADMAP

2015- Rozšíření, realizace doporučení Rady

5.11.2014: Zasedání Rady CPK. Doporučení: odložit výběrové řízení, zvolnit tempo, věnovat se více potřebám uživatelů (scénáře), lokálním zdrojům, interoperabilitě, zapojit více knihoven, v tomto smyslu přepracovat projektové dokumenty, otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje

2014 (do 5.11.): Rozšíření a stabilizace pracovních skupin i Rady CPK, Projektový záměr verze 3 a 4 (úplná i light verze), příprava Požadavků na dodavatele, zúžení (požadavek Rady), uživatelské scénáře (rozšíření?), RFP II, příprava organizačního a finančního zajištění projektu

2013: Vznik pracovních skupin a Rady CPK, detailnější formulace cílů CPK, Projektový záměr verze 2, RFP I, průzkumy potřeb uživatelů a knihoven

2012: Malý tým složený z expertů i ředitelů knihoven. Formulace základních cílů projektu a Projektového záměru verze 1, RFI

Závěry Rady CPK

- 1) **Výběrové řízení na dodavatele technologického řešení CPK formou služby nebude v roce 2015 realizováno** a nebudou na ně tudíž požadovány finanční prostředky z VISK.
- 2) Je třeba **zvolnit tempo** a věnovat se přepracování základních projektových dokumentů v souladu s doporučením SDRUK, přípravě knihoven na zapojení do CPK, přípravě lokálních zdrojů na zapojení do projektu v rovině smluvní i technické.
- 3) Je třeba **usilovat o zapojení dalších knihoven** – příprava „přitažlivých“ dokumentů, jednání s řediteli, workshopy atd.
- 4) Je třeba **otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje**. Test buď potvrdí, nebo vyloučí možnost realizace projektu touto cestou. Některé komponenty pro CPK vyvinout nelze (centrální index) a bude třeba je zakoupit v roce 2016. Pokud test nepřinese pozitivní výsledek a bude nutný návrat k výběrovému řízení, budeme na ně lépe připraveni.

Konkrétní kroky pro rok 2015:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/Jednání-Rady_CPK_Praha_20141105_verze-0.4_revMKP_publik.docx

Přínos projektu pro uživatele a knihovny

Přínos pro uživatele – Projektový záměr

CPK umožní uživatelům

- najít katalogy a informační zdroje různých knihoven na jednom místě
- pracovat se zdroji v jednom uživatelsky přívětivém rozhraní
- provést fyzické ověření identity pouze jedenkrát a dále využívat vybrané služby českých knihoven zapojených do CPK pomocí online registrace (včetně online plateb)
- získat přístup k požadovaným dokumentům přímo z domova, zdarma nebo za přijatelný poplatek, případně na vyhrazených počítačích v budovách knihoven
- zjistit informace o českých knihovnách a jejich službách i akcích přehledně z jednoho místa.

Cílem CPK je zastřešit fondy a služby českých knihoven i informace o nich a nabídnout k nim přehledný a komfortní přístup z jednoho místa. I malá knihovna bude působit jako rozhraní do celého systému českých knihoven a nabídne komplexní služby. Služby knihoven díky CPK přijdou naproti obyvatelům menších obcí a/nebo hendikepovaným občanům.

Přínos pro uživatele – něco navíc

Větší koncentrace na potřeby uživatele:

- **cíle formulované v Projektovém záměru budou splněny způsobem, který bude lépe odpovídat potřebám a očekávání uživatelů**
- **nejspíše budou formulovány nové cíle v návaznosti na scénáře, rozhovory a testy**

Přínos pro knihovny

- **Účast v CPK významně rozšíří a zkvalitní repertoár služeb zapojených knihoven.** Cílem CPK je zastřešit fondy a služby českých knihoven i informace o nich a nabídnout k nim přehledný a komfortní přístup z jednoho místa. Tím místem bude kterákoli zapojená knihovna. I malá knihovna může působit jako rozhraní do celého systému českých knihoven a nabídnout komplexní služby. Služby knihoven díky CPK přijdou naproti obyvatelům menších obcí a hendikepovaným občanům.
- **Účastí v CPK zapojené knihovny lépe zviditelní své fondy i služby.** Zvýší se jejich návštěvnost i využití vzdálenými uživateli.
- **Účastí v CPK se stanou zapojené knihovny součástí velké „rodiny“ dalších zapojených knihoven,** s nimiž mohou sdílet nejen zdroje, zkušenosti a problémy, ale i pracovní kapacity, čímž mohou ušetřit finanční prostředky.
- **Jako účastníci CPK získají zapojené knihovny moderní technologie nezbytné ke zkvalitnění služeb i jejich podporu za výrazně nižší cenu, než kdyby si je pořizovaly a hradily individuálně.**

KNIHOVNY.CZ

Organizační a finanční zajištění projektu

Martin Lhoták

**předseda Rady CPK, koordinátor a zpravodaj ÚKR za CPK
a vedoucí PS pro organizaci a financování**

lhotak@knihovny.cz

Navrhovaný postup v roce 2015

1. **Budou pokračovat práce skupin** zaměřených na jednotlivé oblasti přípravy CPK (důraz na služby pro konečné uživatele), – zajistí **KNAV** (nároky na VISK do **1 mil. Kč**)
2. Bude zahájen **pilotní ověřovací projekt** realizace CPK vlastním vývojem – zajistí **MZK** (nároky na VISK **2-3 mil. Kč**)
3. Budou probíhat práce na **realizaci informační části** portálu Knihovny.cz, rozpracování **uživatelských scénářů a business modelu** CPK– zajistí **MKP** (nároky na VISK cca **0,8 mil. Kč**)
4. Budou uzavírány **smlouvy s vlastníky informačních zdrojů**, které mají být zapojeny do CPK – zajistí **SDRUK** (nároky na VISK cca **50 tis. Kč**)
5. Je nutné zapojit již od začátku **větší počet knihoven**, všechny krajské knihovny by měly být aktivně zapojeny v Radě CPK, měly by se více zapojit také VŠ knihovny – osloví SDRUK, KNAV,...
6. Je nutné pracovat na **přípravenosti knihoven** a jejich systémů na zapojení do CPK (nároky na VISK cca **1 mil. Kč**)
7. Budou pokračovat stávající projekty **JIB** a **oborové brány**
8. Bude probíhat příprava **konceptu rozvoje knihoven 2016-2020** – **Rada CPK**

Další informace: www.knihovny.cz

**Děkujeme za pozornost
??? Otázky ???**